מעשה דביתי חורון. בגדרים בפרק השותפין: **היינו חנא קמא.** דאיהו גמי אלשים יום קאמר: **במפרש.** שפיכים אלשים יום הוא דלא כפינן ליה להוליא אלא ימיד פרנס: משום דאיכא לערא דתרוויהו לא גרסינן: **יוציא ויתן כתובה.** לאלתר: **שנדרה פיא.** ומה יש לו עוד להמתין אי ניחא לה לדידה למישקל כתובתה ומיפק לא תבקש פתח לנדרה אבל איכא דאדרה איהו כגון מליהטת לו' ימתין שמא ימצא פתח לנדרו: **ונסבר רבי מאיר פוא.** שקיים נתן אצבע בין שיניה והשילה לעיבך יתן כתובה וסתם מתניתין ר"מ היא: **אם רצה הבעל.** מתחילה להפר יפר: **ואם.** לא רצה וקיים לה ואמר אי אפשי אי אפשי כו': **בעניות שלא נתן קצבה.** יוליא ויתן כתובה אלמא הוא אומר דלא בגדרה היא וקיים הוא אוקימתא למתניתין: **רבי גרסינן ופא פנן רבי יהודה אומר בישראל יום אחד יקיים.** גבי שלא מעשה דאוקימתא בגדרה היא וקיים הוא ואקאמר רבי יהודה יום אחד יקיים יתר מיכן יוליא ויתן כתובה: **אלמא בעל מאי מיפר.** גדרי קישוט מדקיים ליה כתובה על שקיימו: **אם אריחץ אם לא אריחץ.** בגדרים מפרש לה דאמרה איאסר הנאת ריחה עלי אם אריחץ ושבועה שלא אריחץ וכן אם אתקשט איאסר הנאת קישוט עלי אם בבשמים אתקשט עד זמן פלוני: **אם לא אתקשט.** שבועה שלא אתקשט: **אין אלו נדרי עינוי נפש.** ואין הבעל מיפר, לענות נפש כתיב: בבגדי

[תוספתא גזיר פ"ג ע"ס היעוב]

לה: רבי מאיר ורבי יהודה אומרים היא נתנה אצבע בין שיניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אמר אי אפשי באשה נדרנית תצא שלא בכתובה רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים הוא נותן אצבע בין שיניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אמר אי אפשי באשה נדרנית יוציא ויתן כתובה איפוך ר"מ ורבי יהודה אומרים הוא נותן, רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אסבר רבי יוסי היא נתנה והתנן רבי יוסי אומר בעניות שלא נתן קצבה אימא ר"מ ורבי יוסי אומרים הוא נותן רבי יהודה ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אסבר רבי יהודה היא נתנה והתנן בבי יהודה אומר: בישראל יום אחד יקיים אימא ר"מ ורבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נותן ורבי אלעזר אומר היא נתנה ואם תמצא לומר זוגי זוגי קתני אימא ר"מ ורבי אלעזר אומרים היא נתנה רבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נותן והא סתמא דלא כרבי מאיר. אסבר רבי יוסי בעניות שלא נתן קצבה, אלמא בעל מצי מיפר ורמינהו *אלו דברים שהבעל מיפר-דברים שיש בהן עינוי נפש "אם ארחץ, אם לא ארחץ, אם אתקשט, אם לא אתקשט" אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עינוי נפש ואלו הן נדרי עינוי נפש "שלא אוכל בשר, ושלא אשתה יין, ושלא אתקשט" בבגדי

[נדרים עט.]

[נעיל ע.]

[נעיל ע.]

נדרים עט.

הגהות הב"ח (ה) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' שלמי הס"ד ותמ"ל מ"ה ת"ל בהכיה קאמר:

הגהות הגר"א [א] תוס' ד"ה בשלמא. וס"ד בדתלה כו'. נ"ב דאם לא כן אי אפשר להבירה מפירות (ומפ"ש דבינו ביו"ד סימן רל"ה ס"ק מ'):

גליון הש"ס תוס' ד"ה רבי יהודה וכו' היכא דמוכח שלמי. ע' תשובת מהריב"ל מ"ג סימן לו:

*מעשה דבית חורון: רבי יהודה אומר בישראל חדש אחד וכו': היינו ת"ק? אמר אביי כהנת אתא לאשמועינן רבא אמר חדש מלא, וחדש חסר איכא בינייהו. *אמר רב לא שנו אלא במפרש אבל בסתם יוציא לאלתר ויתן כתובה ושמואל אמר אפילו בסתם לא יוציא-שמא ימצא פתח לנדרו והא איפלגו ביה חדא זימנא *דתנן המדיר את אשתו מתשמיש המטה ב"ש אומרים שתי שבתות וב"ה אומרים שבת אחת ואמר רב מחלוקת במפרש אבל בסתם יוציא לאלתר-ויתן כתובה ושמואל אמר *אפי' בסתם נמי לא יוציא שמא ימצא פתח לנדרו? *צריכא: דאי איתמר בההיא בההיא קאמר רב משום דלא אפשר בפרנס אבל בהא דאפשר בפרנס אימא מודה ליה לשמואל ואי אתמר בהא בהא קאמר שמואל משום דאפשר בפרנס אבל בההיא אימא מודה ליה לרב, צריכא} תנן המדיר את אשתו שלא תטעום אחד מכל הפירות יוציא ויתן כתובה בשלמא לרב כאן בסתם כאן במפרש אלא לשמואל קשיא? הכא במאי עסקינן *בגנו' שנדרה היא ולא יים לה לאיתן ולקסבר ר"מ הא נותן אצבע בין שיניה דתנא רבי מאיר הוא נותן אצבע בין שיניה והתניא *האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא הפר לה: רבי מאיר ורבי יהודה אומרים היא נתנה אצבע בין שיניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אמר אי אפשי באשה נדרנית תצא שלא בכתובה רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים הוא נותן אצבע בין שיניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אמר אי אפשי באשה נדרנית יוציא ויתן כתובה איפוך ר"מ ורבי יהודה אומרים הוא נותן, רבי יוסי ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אסבר רבי יוסי אומר בעניות שלא נתן קצבה אימא ר"מ ורבי יוסי אומרים הוא נותן רבי יהודה ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אסבר רבי יהודה היא נתנה והתנן בבי יהודה אומר: בישראל יום אחד יקיים אימא ר"מ ורבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נותן ורבי אלעזר אומר היא נתנה ואם תמצא לומר זוגי זוגי קתני אימא ר"מ ורבי אלעזר אומרים היא נתנה רבי יהודה ורבי יוסי אומרים הוא נותן והא סתמא דלא כרבי מאיר. אסבר רבי יוסי בעניות שלא נתן קצבה, אלמא בעל מצי מיפר ורמינהו *אלו דברים שהבעל מיפר-דברים שיש בהן עינוי נפש "אם ארחץ, אם לא ארחץ, אם אתקשט, אם לא אתקשט" אמר רבי יוסי אין אלו נדרי עינוי נפש ואלו הן נדרי עינוי נפש "שלא אוכל בשר, ושלא אשתה יין, ושלא אתקשט" בבגדי

[נעיל פא:]

*אחרי הסוגרים הגה' מקום [נעיל פא:] ושמואל בפ' נגמרו בנוסח צל הגא ניאנא ומתבאר זה בריטבא

[נעיל נב. עט:]

*"הוא נותן" ולכן מעלה בהגהה

[נעיל ע.]

נדרים עט.

מיירי בדתליהו בתשמיש אלא שנדרה הגאה באחד מכל מיני פירות כל זמן שהיא תחתיו דאם נדרה לעולם א"כ מה תרויח במה שיוציא אם ע"ג דבכדר של תשמיש ממתנת בנדר של פירות איכא יכולה לסבול אפי' יום אחד: **ואם** אמר אי אפשי באשה נדרנית תצא בלא כתובה. והא דתנן בפרקין (לקמן עב.) נודרת ואינה מקיימת תצא בלא כתובה אבל מקיימת לא הס"מ בשאר נדרים אבל נדרים שיש בהן עינוי נפש אפי' מקיימת יוצאה בלא כתובה דיש חילוק בין אותם נדרים לשאר נדרים דלקמן גבי כנסה ע"מ שאין עליה נדרים: **בעניות** שלא נתן קצבה. ועל כרחך מתני' לשמואל בנדרה היא וקיים לה הוא דאי בהדירה הוא א"ל שמואל יאמרו עד שימצא פתח לנדרו: **אימא** רבי מאיר ורבי אלעזר אומרים היא נתנה אצבע כו'. הקשה ר"ת דהכא אית ליה לר"מ היא נתנה ולהכי יוציא בלא כתובה ולקמן (דף עב.) תניא רבי מאיר אומר כל היודע באשתו שנודרת ואינה מקיימת יקיימנה כדי שתדור לפניו ויפר לה אמרו לו אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת פירוש ולכך יוציא בלא כתובה משמע דלר' מאיר לא יוציא ואם יוציא יתן כתובה ולקמן מגיה ר"ת בשני בריטאות רבי יהודה דתרוויהו חד תנא קתני להו מדקאמר לקמן מאן דאמרי אהא כל שכן אהא ואין נראה דלא הוציל כלום דזאת הסוגיא אליבא דשמואל אבל לרב אין לריך להגיה הבריטא וסברי רבי מאיר ורבי יהודה היא נתנה ונראה לר"י דמודה רבי מאיר דאם אין יוציא בשביל כך דלא יתן כתובה אלא משום דלתנא דפליג עליה מצוה להוציא דעד כאן לא קא מיבעיא לן בסוגיא בפרק הרוסה (דף הא.) בגוברת על דת אם אסור לקיימה או לא אבל פשיטא דמצוה לגרשה וקאמר רבי מאיר אם הוא רוצה יכול לעכבה על ידי תקנה זו: **רבי** יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש. משמע הכא דרחיצה וקישוט לא הוי עינוי נפש לרבי יוסי אפילו נדרה לכמה ימים וכן נראה לרשב"א מדקתני סיפא ואלו הן נדרי עינוי נפש ואי רחיצה עולם הוי נדרי עינוי נפש הו"ל למיקנו רחיצה וקישוט ולא גריס בריש פרק בתרא דנדרים (דף פ.) ורבי יוסי ליומא דיומא לא שמיה ניוול דמשמע הא דרחיצה עולם הוי עינוי ומתוך סוגיא דהתם אי אפשר לגרוס כן ואין להאריך כאן: **אין** אלו נדרי עינוי נפש. ולא גרים ואלו הן נדרי עינוי נפש שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין דמשמע דכולן מדמיתי הכא בריטאתא היא ולא משנה דכיון דמיי לממרך ממתניתין לא שביק מתניתין ומייתי בריטאתא: **הכי גרסינן** רבי יוסי אומר אין אלו נדרי עינוי נפש משום עינוי נפש הוא דאינו מיפר אבל מיפר הוא משום דבריס שביבו לביבה הגיחא

עין משפט נר מצוה

שייך למתני'

ז א מיי' פי"ב מהלכות אישות הלכה כג:

ח ב ג מיי' שם הל' כד טור אס"ע סי' עב ושו"ע י"ד סי' רלה סעיף ג:

ט ד מיי' פי"ב מהלכות נדרים הלכה ד סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רלד סעיף ה:

י ה מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ט:

תוספות רי"ד

ר"י אומר וכו'. ר"י היינו ת"ק. אמר אביי כהנת אתא לאשמועינן. רבא אמר חודש מלא וחודש חסר א"ב. א"ר ל"ש אלא במפרש (כ"כ) אבל בסתם יוציא ויתן כתובה לאלתר. ושמואל אמר אפילו בסתם לא יוציא שכא ימצא פתח לנדרו. וקי"ל הל' כשמואל בדיני: (מהרי") (פסקא) המדיר את אשתו שלא תטעום אחד מכל מיני פירות יוציא ויתן כתובה. רי"א בישראלי יום א' יקיים ב' יוציא וי"כ. ובכהנת ב' יקיים ג' יוציא וי"כ המדיר את אשתו שלא תתקשט בא' מכל התכשיטין יוציא וי"כ. ר' יוסי אומר בעניות שלא נתן קצבה [ובעשירות] ל' יום פי' אם מדיר את אשתו שלא תאכל פרי פ' אע"פ שלא הדירה אלא מאותו פרי בלבד ובכל הפירות היא מותרת אמרי' יוציא וי"כ וכן נמי אם הדירה שלא תתקשט בבושם פ' אע"פ שהיא מותרת להתקשט בכל שאר מיני בשמים חוץ מבושם פ' יוציא וי"כ. ואי קשיא מה כח יש לו להדירה שלא תאכל או שלא תתקשט הא מוקמינן לה לקמן בנדרה איהי וקיים לה איהו (וכ"ו הוא אליבא דשמואל אבל אליבא דרב כנון שהדירה הוא ואמר הנאת תשמישך אסור עלי בקנם אם תאכלי פרי פ' או אם תתקשט בשם פ' חייל נדרא) ואקשי' בשלמא

נוסא/מהנה

ב' מה' רב ושמואל בנדר סתם (נא נקי דמה מן) אם נם בנה יש דין להתן-אי-יוציא לאתר

תת נושא

אשה שנדרה ובעלה מאד ושתק האם כך נחשב כאילו הוא נדר: "הוא נתן אצבע בין שיניה" - אי-טנו נדרה "היא נתנה אצבע בין שיניה"

מהנה

◇ בגור טיות תנאים

= תיקוני מקורות

נוסא/מהנה

(מדקה) קושיות

תשובות

ביאור טיות ר"יוסי בדבון איכה נדרים בדת יכול להפר

כן הוא נ' מהכש"ל ומהכש"ל לא גרס ל"ג רק בהא קאמר שמואל

לרב כאן בסתם כאן במפרש אלא לשמואל ק'. פי' ברישא דתנן ל' יום הוי בפרש הלכך ממתינין לי' עד ל' יום אבל כאן שלא פ' ועד זמן פ' אלא סתם הדירה יוציא וי"כ מיד אלא לשמואל דאמר דאפילו בסתם לא יוציא עד ל' יום הכא אמאי תני יוציא ויתן כתובה מיד. ומהדר הבס"ע שנדרה היא וקיים לה הוא וקבסרי הוא נותן אצבע בין שיניה פי' אין כח בבעל להדיר את אשתו שלא תטעום או שלא תתקשט אלא כגון שנדרה היא והוא שמע ולא הפר לה אלא קיים לה דהוא נותן אצבע בין שיניה כלומר אע"פ שהיא נדרה כל השעיה עליו מוטל שהי' יכול להפר לה ולא הפר שהיא נדרה ע"ד שיפר לה בעלה נדרה וכיון שלא רצה להפר כל התואנה עליו מוטלת הלכך יוציא וי"כ. וכיון שלא הפר נדרה אין לנו לחת לו זמן שמא ימצא פתח לנדרה דאי ניחא לה לדידה למשקל כתובתה ומיפק לא תבקש פתח לנדרה אבל ברישא שנדר הוא שלא תיהנה מנכסיו [אפי' אם] נדר בסתם יתירו שמא ימצא פתח לנדרו. תניא האשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה ולא הפר לה ר"א אומר היא נתנה אצבע בין שיניה ולפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אומר אי אפשי באשה נדרנית יוציא שלא בכתובה ר"י ור"ם ור"י אומרים הוא נותן אצבע בין שיניה לפיכך אם רצה הבעל להפר יפר ואם אמר א"א באשה נדרנית ולא רצה להפר יוציא וי"כ. פי' ר"א מסיל לך התואנה על האשה שנדרה והבי תנאי הטילו כל התואנה על הבעל שקיים לה מש"ה יוציא וי"כ. וכיון דסתם לן תנא כי הני תנאי הלכתא הכי דהוא נותן אצבע בין שיניה והאי דקאמר א"א באשה נדרנית לא מסני שהוא תובע נירושין שאע"פ שהוא שותק והאשה תובעת נירושין מוציא כדתנן במתני' אלא ה"ם כיון שיכול להפר ולא הפר כאילו אמר הוא א"א כא"נ וכל התואנה מוטלת עליו. א"נ איידי דקאמר ת"ק א"א אמרי נמי אינהו א"א ולאו דוקא אלא בזמן דהוא נותן